

PRIKAZ SKUPA

Međunarodna znanstveno-stručna konferencija „Istraživački dani Visoke policijske škole u Zagrebu“

Zagreb, 23.-24. travnja, 2015.

Visoka policijska škola i Policijska akademija MUP-a Republike Hrvatske su organizirali IV. međunarodnu znanstveno-stručnu konferenciju pod nazivom „Istraživački dani Visoke policijske škole u Zagrebu“ koja se održala u prostorima Visoke policijske škole 23. i 24. travnja 2015. godine. Konferencija je bila namijenjena znanstvenicima i stručnjacima iz područja kriminalistike, policijskih znanosti, sigurnosti i srodnih disciplina kao i praktičarima, a organizirana je s ciljem praćenja suvremenih dostignuća u razvoju struke te razmjene dobre prakse uz sudjelovanje domaćih i inozemnih istraživača. Tematski okvir konferencije obuhvaćao je sedam istraživačkih područja: 1. *Kriminalistika i kriminalističko istraživanje*, 2. *Prevenција kriminala*, 3. *Kriminološke značajke suvremenog kriminala*, 4. *Pravni okviri policijskog postupanja*, 5. *Taktika policijskog postupanja*, 6. *Policijsko obrazovanje* i 7. *Sigurnost društva*. Ukupno je bilo 64 izlaganja koja su bila organizirana kroz nekoliko sekcija i prezentirana na engleskom i hrvatskom jeziku.

Konferencija je započela s uvodnim obraćanjem prof. dr. sc. Ksenije Butorac i Želimira Radmilovića u ime Programskog i Organizacijskog odbora. Uvodne govore su održali Dražen Vitez, zamjenik ravnatelja policije MUP-a Republike Hrvatske te Detlef Schroeder, zamjenik direktora CEPOL-a (European Police College). U nastavku dana realizirana su tri bloka od dvije grupe paralelnih izlaganja, jedna na engleskom jeziku te jedna na hrvatskom jeziku.

U prvom bloku su obrađene teme policijskog obrazovanja i kriminoloških značajki suvremenog kriminaliteta. U sekciji koja je obrađivala temu policijskog obrazovanja izlaganja su održali stručnjaci iz Mađarske (Kovacs), Austrije (Ferschli), Rumunjske (Panfil, Slabu), Hrvatske (Veić), Srbije (Đorđević, Mitrović) i Bosne i Hercegovine (Matijević, Miladinović). U svojim prezentacijama izlagači su predstavili identitet i prepoznatljivost policijske struke i kriminalistike kao znanstvene discipline u svojim zemljama, izazove i reforme policijskog obrazovanja na svim stupnjevima s ciljem harmoniziranja policijskog obrazovanja s općim standardima obrazovanja i odgovaranja na suvremene društvene potrebe.

Paralelno sa sekcijom na temu policijskog obrazovanja odvijao se i niz izlaganja koja su se bavila područjem kriminoloških značajki suvremenog kriminaliteta. Izlagači iz Makedonije (Nikolovski, Tashevska Remenski) su predstavili istraživanje o stavu građana njihove zemlje prema korupciji te pitanjima sprječavanje korupcije. Izlagači iz Srbije su se svojim izlaganjima dotakli nekoliko zanimljivih tema iz ovog područja. Tako su sudionici imali priliku čuti o stanju kriminalne politike u Republici Srbiji prema maloljetnim recivistima (Skakavac) te o nasilju kao dominantnoj metodi djelovanja kriminalnih organizacija s ciljem očuvanja kriminalne organizacije i sredstva za postizanje kriminalnih ciljeva (Ninčić). Nadalje, prikazani su rezultati istraživanja o raspostranjenosti i učestalosti zlouporabe droge među srednjoškolcima u Beogradu zajedno s usporedbom s rezultatima iz 2010. godine kako bi se utvrdio trend rasta ili pada ove pojave (Radovanović). Hrvatski izlagači su se osvrnuli na računalni kriminalitet, oblik kriminaliteta koji predstavlja sve veći problem u današnjem načinu života i mogućnosti njegove prevencije koja treba pratiti trend razvoja informacijskih tehnologija kako bi se moglo uspješno boriti s njime (Boban). Također, predstavljeni su rezultati analize trendova kretanja žrtava prijavljenih kaznenih djela s obzirom na spol u Hrvatskoj u razdoblju od 1999. do 2012. godine (Asančaić, Vitez, Bogdanović) i istraživanja o obilježjima izvršenja ubojstva u obitelji s obzirom na spol i srodstvo žrtve i počinitelja (Kondor Langer).

U slijedećem bloku izlaganja koji se održao na engleskom jeziku obrađene su tri teme iz područja kriminalistike i četiri teme iz područja kriminologije. Iz područja kriminalistike sudionici su imali priliku saznati zašto su „združeni istraživački timovi“ (JITs: Joint Investigation Teams) sve rašireniji i pristupačniji odgovor na međugranični organizirani kriminalitet (Nagy), kolika je važnost i potreba primjene situacijske analize tijekom istrage mjesta zločina (Malish Szadovska, Oklevski) te zašto je opravdano ispitivanje okrivljenika (kao dokazne radnje) isključivo na završetku kriminalističkog istraživanja (Karas). Nakon ovih zanimljivih izlaganja uslijedila su izlaganja iz područja kriminologije tijekom kojih su sudionici dobili podatke o rastućem problemu nasilja u Mađarskoj, unatoč trendu smanjenja kriminala (Barabas), te urbanog nasilja u švedskim multikulturalnim i siromašnim predgrađima usmjerenog na policiju (Bunar). Blok je nastavljen s prezentacijom evaluacije jednog oblika rada policije u zajednici u Srbiji koji se provodi već deset godina kao strategija policijskog rada u lokalnoj zajednici (Spasić, Lajić). Za kraj su prikazani rezultati istraživanja seksualnog zlostavljanja djece koje je provedeno u Sloveniji s ciljem podizanja svijesti i znanja o ovom delikatnom obliku kriminala u svrhu brže detekcije čime bi se spriječio nastavak zlostave djeteta (Frangež).

Paralelno se održavao blok predavanja iz područja sigurnosti društva. Niz izlaganja ove sekcije započeo je s radom čija je tema približila prisutnima potrebu za unaprijeđenjem suradnje između policijskih službenika i privatnih zaštitara na poslovima urbane sigurnosti (Derk, Prprović, Nemeč). U jednom od izlaganja stručnjak iz Srbije je ukazao na jednu blisku temu prethodnoj, policijsku funkciju u sektoru privatne sigurnosti u Republici Srbiji te njezine pravne i etičke aspekte (Pilipović). Dalje su

predstavljani preliminarni rezultati ulazne i evaluacijske ankete projekta „Sigurnost u prometu“ koji je utemeljen na potrebi izvršenja sankcija prema maloljetnim počiniteljima prometnih prekršaja (Duvnjak). Uslijedio je niz izlaganja stručnjaka i praktičara iz Srbije koji su se na početku osvrnuli na zanimljivu temu i istraživanje provedeno u tom području - percepciju navijača nogometnih klubova u Beogradu o policijskom postupanju prilikom osiguravanja utakmica visokog rizika i intervencija policije u slučajevima kada je došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem opsegu (Otašević, Subošić). Slijedeći autori su prezentirali ekološki kriminalitet, novi fenomen modernog svijeta čije posljedice čine veliku prijetnju svim živim bićima Zemlje. Iz tog razloga su autori pobliže istražili mogućnosti prevencije i suzbijanja istoga te zakonske okvire i aktivnosti nadležnih institucija (Pejanović, Dragović-Sekulić). Stručnjaci iz Makedonije su u svom radu prikazali stanje u Makedoniji u području procesa javne nabave i pojave prijave u istom te upozoravaju na pojavu velikog broja neotkrivenih prijevara što negativno utječe na sam proces i ekonomski razvoj države i ukazuje na potrebu za usavršavanjem sustava i procesa i nadzora nad njime (Mojsoska, Dujovski). Slijedećim izlaganjem je prikazana problematika organiziranog kriminaliteta, kaznenopravna regulativa i njezino usklađivanje s međunarodnim propisima u Bosni i Hercegovini (Šikman). U ovom nizu izlaganja prezentiran je i osvrt na temu integracije policijske prakse, teorije i znanosti u cilju jačanja kompetencija potrebnih za adekvatan odgovor na nove izazove s kojima se policijska struka svakodnevno susreće te unaprjeđenju kvalitete same nastave (Solomun).

U posljednjem bloku prvog dana konferencije na sekciji koja se održavala na engleskom jeziku obrađivalo se područje pravnih okvira policijskog postupanja. U nizu od tri izlaganja autori iz Hrvatske su se osvrnuli na pritužbu protiv policijskih službenika, njihovu zakonsku regulativu i statističke podatke o osnovanosti i broju (Đuran, Juras), na kaznena djela gospodarstva i terminološko-normativni paradoks koji se pojavljuje u Kaznenom zakonu (Orlović, Romac Umljenović, Harambašić) te na postupanje hrvatske policije u primjeni europskog uhićenog naloga s posebnim osvrtom na ulogu i postupanje policije u odnosu na druge sudionike u postupku (Rošić, Sadarić, Kaurić). U ostala tri izlaganja ovoga bloka predavači iz Makedonije predstavili su različite segmente određivanja učinkovitosti policijskog rada: nacionalne i međunarodne pravne norme, zajedničke europske vrijednosti i doktrinu primjene minimalne sile (Gerinova). Krstevska je dala prikaz i komparirala novo uvedenu policijsku ovlast u makedonskom Zakonu o kaznenom postupku (identifikacija/prepoznavanje) sa engleskim pravnim sustavom. U posljednjem izlaganju se dao komparativni prikaz sa najboljim pravnim rješenjima i praksi u odnosu na ograničenje samoobrane u pravu na život, tjelesni integritet, privatnost i privatno vlasništvo u kontekstu privatne sigurnosti (Gerasimovski, Arsovski)

Posljednja sekcija prvog dana na hrvatskom jeziku sastojala se od sedam prezentacija koje su vezane uz teme kriminalistike i taktike policijskog postupanja. Blok je započeo prezentacijom na temu

simulirane prodaje kao posebne dokazne radnje uz analizu zakonskih pretpostavki i mogućnosti, rizike i njihova korelacija u odnosu na početak završne akcije (uhićenja osumnjičenika i prekida prikrivenog rada policije) (Maračić). U nastavku je predstavljena tema suzbijanja ilegalnog tržišta duhana i operativna akcija pod nazivom „Rezač“ čiji je cilj bio ući dublje u tamni prostor ove vrste kriminaliteta i povećati stopu zapljene duhana i duhanskih proizvoda u Republici Hrvatskoj (Savić, Marković, Miloš Hasel). Trećom prezentacijom je obuhvaćeno područje prevencije kriminaliteta blokiranjem pristupa internetskim stranicama kroz analizu pravnih standarda za provođenje navedene blokade, iskustva u praksi, tehničkih pretpostavki za realizaciju i sam proces realizacije blokiranja (Škrtić). Vezana uz ovu temu bila je i slijedeća prezentacija koja se bavila saznanjima o suvremenim načinima prijavljivanja iskorištavanja ili zlostavljanja djece putem interneta (Protrka, Gruber, Salopek). Nakon cyber kriminala uslijedilo je nekoliko prezentacija koje su se bavile temom važnosti otkrivanja, prepoznavanja i dokazivanja požarno/eksplozijski opasnog djelovanja praktičnih izvora energije paljenja (PIEP) u sklopu sustava s brojnijim i složenijim požarnim i eksplozijskim opasnostima te je pružen sustavan pregled istražno i dokazno bitnih mogućih vrsta i oblika PIEP-a s njihovim tipičnim obilježjima (Kulišić). Predzadnje izlaganje je obrađivalo taktiku uhićivanja opasnih počinitelja kaznenih djela (Skakavac, Peči) obzirom da delikatnost lišenja slobode, koje je samo po sebi ozbiljna i složena praktična mjera i radnja policijskih službenika, posebno dolazi do izražaja kada se radi o lišenju slobode opasnih i naoružanih počinitelja kaznenih djela s obzirom da su iskustva ukazala da u takvim akcijama često dolazi do nevinih žrtava ukoliko se ne poštuju osnovna kriminalistička načela i adekvatne taktike postupanja. U posljednjem izlaganju u ovoj sekciji prezentirana je analiza korupcijskih kaznenih djela protiv službene dužnosti iz policijske prakse (Brnetić, Ljubej).

Drugi dan konferencije održan je jedan blok koji se realizirao u tri paralelne sekcije. U prvoj sekciji koja se sastojala od sedam izlaganja, obrađene su teme iz područja policijske znanosti. Sekcija je započeta s prezentacijom na temu istraživanja zadovoljstva policijskih službenika poslom pri čemu je cilj autorice bio pružiti pregled različitih metodoloških pristupa u istraživanju zadovoljstva poslom te uputiti na važne prediktore koje je potrebno uključiti u istraživanja (Balgač). U nastavku su prikazani rezultati istraživanja čiji je cilj bio ispitati percepciju policijskih službenika o razinama i vrsti korupcije u njihovom profesionalnom okruženju (Butorac, Kralj). Slijedeće prezentacije su se bavile policijskom organizacijom. Jedan rad se bavio ciljevima i njihovom ulogom u nekim segmentima policijskog postupanja, odnosno načinom utvrđivanja ciljeva, njihovoj međusobnoj povezanosti te identifikacijom glavnih rizika (Labaš, Štrk). Drugo izlaganje se fokusiralo na percepciju individualnih i formalnih karakteristika policijskog menadžmenta (rukovodstva) sa stajališta policijskih službenika (izvršitelja) te su izneseni rezultati istraživanja provedenog s ciljem utvrđivanja percepcije policijskih službenika o kvalitativnoj razini elemenata menadžerske uspješnosti u hrvatskoj policiji (individualne

karakteristike rukovoditelja i organizacijsko-pravne karakteristike policijskog sustava) (Orlović, Velić, Harambašić). U ovom bloku bile su i prezentacije koje su se bavile temama stresora i posljedicama viktimizacije policijskih službenika čime su sudionici mogli dobiti sliku da se istraživanja u policijskoj struci ne fokusiraju samo na zaštitu i sigurnost društva već i na zaštitu i zadovoljstvo samih policijskih službenika. Za svaku od ove dvije teme provedeno je istraživanje. Kod ispitivanja stresora cilj istraživanja je bio utvrditi utjecaj prediktivnih organizacijskih i operativnih stresora na nekoliko područja (zdravlje, zadovoljstvo poslom,...) te utvrditi razlike u doživljenom stresu u odnosu na navedene dvije vrste stresora (Glavina Jelaš, Vukosav, Korak). U analizi posljedica viktimizacije policijskih službenika za cilj je postavljeno dobivanje uvida u prijavljenu, ali i prikrivenu viktimizaciju policijskih službenika te analizirati povezanost viktimizacije s posljedicama (psihofizičko stanje, potreba za stručnom pomoći, trajanje bolovanja) (Capan, Sindik). U posljednjoj prezentaciji predstavljena je pilot studija u kojoj se analizira razina implementacije koncepta policija u zajednici u Sloveniji i Hrvatskoj (Lobnikar, Cajner Mraović, Faber).

Druga paralelna sekcija bavila se temama iz područja kriminoloških značajki suvremenog kriminala te se sastojala od šest prezentacija u kojima su se autori dotakli različitih tema. Govorilo se o mogućnostima i europskoj praksi zaštite dječjih prava pri uhićenju roditelja ili pri drugim policijskim radnjama te podacima i saznanjima pravobraniteljice za djecu o ovoj temi (Šupljika Gabelica), zatim o „tamnoj brojci“ u policijskim statističkim podacima o kriminalu (Andrić, Plazzeriano, Solomun). U ovoj sekciji dan je osvrt i na temu kriminalne karijere i kriminalnog životnog stila žena i nedovoljne istraženosti ove teme (Doležal, Mikšaj Todorović, Butorac) te na koristi supervizije, koja je organizirana za službenike odjela za podršku žrtvama i svjedocima, kao oblik stručne podrške profesionalcima i procesa cjeloživotnog učenja (Hamer Vidmar). Također, u ovom nizu prezentacija sudionici su upoznati i sa dva istraživanja. Prvo istraživanje se bavilo stavovima javnosti i policijskih službenika o svrhama sankcija, uzrocima kriminalnog ponašanja, povjerenjem u policiju i pravosuđe te razinom podrške određenim politikama kažnjavanja. U istraživanju se nastojalo utvrditi postoji li razlika u gore navedenim kriterijima između opće javnosti i policijskih službenika i je li došlo do promjena mišljenja javnosti u odnosu na 2005. godinu (Sučić, Franc, Karlović, Šakić). Drugo istraživanje se bavilo utvrđivanjem različitih aspekata agresivnosti između tri skupine ispitanika: pravomoćno osuđenih osoba za najteža djela iz područja nasilničkog kriminaliteta, pravomoćno osuđenih za nenasilna kaznena djela te odgovarajuće skupine osoba iz opće populacije koje nikada nisu kažnjavane (Vukosav, Glavina Jelaš, Sindik).

Treća paralelna sekcija se sastojala od osam prezentacija na temu sigurnosti društva. Sekcija je započeta s prezentiranjem koncepta straha od kriminala te njegove važnosti kao i važnosti istraživanja tog koncepta s obzirom da se radi o važnom socijalnom problemu čije posljedice dovode do stvaranja plodnog tla za razvoj kriminaliteta i gubitak povjerenja u nadležne institucije i državu

(Borovec). U nastavku je slijedila prezentacija u kojoj su autori analizirali odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske o neusklađenosti značajnog broja odredbi Zakona o kaznenom postupku s odredbama Ustava i Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Autori se se fokusirali na jednu od dvije kategorije bitno različitih kaznenih djela prema tumačenju Ustavnog suda – „djela koja prijete organiziranom životu u zajednici“ (Gluščić, Milivojević). Treća prezentacija se fokusirala na noviji koncept urbane sigurnosti i predstavila istraživanje provedeno s ciljem utvrđivanja percepcije različitih dionika i njihovih međusobnih razlika na nekoliko skupina varijabli (Hruškar, Kovčo Vukadin). Slijedeća izlaganja su se bavila društvenom sekuritizacijom u Republici Makedoniji te analizom njezine sigurnosti kroz okvire Kopenhaške škole (Gjurovki, Gjoreski) te pregledom istraživanja javnog mnijenja o policiji i sigurnosti u Hrvatskoj i Srbiji tijekom posljednjih desetak godina (Cajner Mraović, Kešetović, Jelovčić). Posljednja dva izlaganja su bila međusobno povezana s obzirom da se radilo o INFRAREDESIGN patentu i njegovim mogućnostima primjene. U prvom izlaganju se govorilo o primjeni IRD SPB tehnologije u zaštiti od kopiranja izradom novih sigurnosnih dokumenata (Žiljak Vujić, Pap, Dodig), a u drugom o izradi antiterorističke maskirane odore s IR detekcijom (Žiljak Vujić, Zečević, Žiljak).

Zaključno se može konstatirati da se radilo o vrlo zanimljivoj konferenciji koja je omogućila razmjenu novih saznanja, iskustava i prakse istraživača i praktičara ne samo iz Hrvatske već i iz drugih zemalja. Osim same razmjene znanja i iskustva, tijekom konferencije su se razvile zanimljive diskusije, dali odgovori na neka pitanja, pokazale jake i slabe strane struke te otvorila nova pitanja koja bi mogla biti teme budućih konferencija.

Pripremila
Petra Hruškar